

WOJEWODA LUBUSKI
PS-V.431.5.2017.MZie

Gorzów Wlkp., dnia 22 czerwca 2017r.

Pani
Danuta Kłos
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
Zbąszynek

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016r., poz. 195 ze zm.), w związku z art. 3 ust. 2 i art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015r., poz. 525 ze zm.) i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011r. Nr 185, poz. 1092) Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wlkp. w dniu 26.05.2017r. przeprowadził kontrolę problemową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Zbąszynku w zakresie realizacji wybranych zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Kontrolą zostały objęte zagadnienia z zakresu zasadności przyznawania świadczeń wychowawczych za okres od 1 kwietnia 2016r. do 26 maja 2017r.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny w składzie:

- *Marta Zienkiewicz* – Starszy Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 125-1/2017 z dnia 18.05.2017r. - przewodnicząca zespołu kontrolnego,
- *Julita Tomczyk* – Inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 125-2/2017 z dnia 18.05.2017r. - członek zespołu kontrolnego.

Przed przystąpieniem do kontroli zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

O terminie przeprowadzenia kontroli zawiadomiono jednostkę kontrolowaną pismem z dnia 18.05.2017r. (znak: PS-V.431.5.2017.MZie) za pośrednictwem Elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej – ePUAP.

Jednostka kontrolowana realizowała zadania zlecone na podstawie:

- Zarządzenia nr 1/2010 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbąszynku z dnia 2 stycznia 2010 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego OPS w Zbąszynku;

- Zarządzenia Nr 13/2016 Burmistrza Zbąszynka z dnia 29.02.2016r. w sprawie wyznaczenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbąszynku do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego;
- Uchwały Nr XVII/25/2016 Rady Miejskiej w Zbąszynku z dnia 31.03.2016r. w sprawie zmiany statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbąszynku;
- Aneksu Nr 2/2016 z dnia 01.04.2016r. do Zarządzenia Nr 1/2010 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbąszynku z dnia 02.01.2010r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Zarządzenia Nr 28/2016 Burmistrza Zbąszynka z dnia 27.04.2016r. w sprawie upoważnienia pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbąszynku do prowadzenia postępowań z zakresu świadczenia wychowawczego.

Zadaniami wynikającymi z ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci zajmuje się Pani Beata Woźna – pomoc administracyjna w Ośrodku Pomocy Społecznej w Zbąszynku. Realizacją kontrolowanych zadań zajmowały się także Pani Anna Jarzyna oraz Pani Barbara Gaweł. Natomiast nadzór nad prawidłową realizacją powyższego zadania w okresie objętym kontrolą sprawowała Pani Danuta Kłos – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbąszynku.

W toku kontroli ustalono, co następuje:

Zasadność przyznawania świadczeń wychowawczych w oparciu o przepisy ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci - *oceniono pozytywnie.*

Podczas czynności kontrolnych starano się ustalić, czy kontrolowana jednostka przyznaje świadczenia wychowawcze z należytą starannością i rzetelnością, jak również w oparciu o obowiązujące przepisy ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Oceny dokonano na podstawie mierników odnoszących się do kontrolowanego zagadnienia. Badając dokumentację źródłową rodzin, dla których w okresie objętym kontrolą zostało przyznane świadczenie wychowawcze próbowano ustalić:

1. Czy osoby realizujące zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci posiadają stosowne upoważnienia?

Kryterium: legalność i rzetelność

Nazwa miernika: *Czy osoby prowadzące postępowanie w sprawie świadczeń wychowawczych posiadają stosowne upoważnienia?*

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego prowadzi organ właściwy, który może, w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowań w sprawach, o których mowa w ust. 1, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

W jednostce kontrolowanej zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci zajmuje się Pani Beata Woźna – pomoc administracyjna w Ośrodku Pomocy Społecznej w Zbąszynku. Ponadto zadaniami wynikającymi z ww. ustawy

zajmowały się także: Pani Anna Jarzyna i Pani Barbara Gawęł. Wszyscy wymienieni pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbąszynku posiadają stosowne upoważnienia Burmistrza Zbąszynka do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń wychowawczych.

Nadzór nad prawidłową realizacją powyższego zadania w okresie objętym kontrolą sprawowała Pani Danuta Kłos - Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbąszynku, która posiada upoważnienie Burmistrza Zbąszynka do prowadzenia postępowań oraz wydawania decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń wychowawczych. Upoważnienie Burmistrza do prowadzenia postępowań oraz wydawania decyzji w ww. sprawach posiada również Pani Małgorzata Kleszka – pracownik sekcji pomocy społecznej.

Zatem 100% osób prowadzących postępowanie w sprawie świadczeń wychowawczych posiada upoważnienie, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

2. Czy decyzje wydawane były terminowo?

Kryterium: legalność i rzetelność

Miernik 1: *Liczba terminowo wydanych decyzji w stosunku do liczby decyzji skontrolowanych.*

Pierwszy okres, na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego, rozpoczął się 1 kwietnia 2016r. i kończy się 30 września 2017r. W przypadku złożenia wniosku w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, prawo do świadczenia ustala się z wyrównaniem od 1 kwietnia 2016r.

Ustalenie i wypłata świadczenia przez organ właściwy w przypadku złożenia wniosku z prawidłowo wypełnionymi dokumentami w okresie od 1 kwietnia 2016r. do 1 lipca 2016r., następuje w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku. Zgodnie z art. 21 ust 1-5 ww. ustawy świadczenie wychowawcze wypłaca się nie później niż ostatniego dnia miesiąca, za który przyznane zostało świadczenie wychowawcze. W przypadku złożenia wniosku w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego po 10. dniu miesiąca, świadczenie wychowawcze za dany miesiąc wypłaca się najpóźniej ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono wniosek.

Wnioski w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego na kolejny okres są przyjmowane od dnia 1 sierpnia danego roku. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze na kolejny okres złoży wniosek wraz z dokumentami do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata tego świadczenia przysługująca za miesiąc październik danego roku następuje do dnia 31 października tego roku. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze na kolejny okres złoży wniosek wraz z dokumentami w okresie od dnia 1 września do dnia 31 października danego roku, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata świadczenia przysługującego za miesiąc październik następuje do dnia 30 listopada tego roku. Ponadto w sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2016r., poz. 23 ze zm.).

W trakcie kontroli przeanalizowano 24 decyzje przyznające świadczenie wychowawcze i ustalono, iż wszystkie decyzje wydane były z zachowaniem terminu (100%).

3. Czy świadczenia wychowawcze były przyznawane prawidłowo?

Kryterium: legalność i rzetelność

Miernik 1: Liczba kompletnych wniosków w stosunku do liczby wniosków skontrolowanych.

Zgodnie z art. 13 ww. ustawy ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego dziecka albo opiekuna prawnego dziecka. Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze.

Wniosek o przyznanie świadczenia wychowawczego zawiera dane dotyczące:

- 1) osoby występującej o przyznanie świadczenia wychowawczego, w tym: imię, nazwisko, adres miejsca zamieszkania, miejsce zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz adres poczty elektronicznej;
- 2) dzieci pozostających na utrzymaniu osoby, o której mowa w ust. 1, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość.

Ponadto do wniosku dołącza się:

- 1) zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące wysokość innych dochodów niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.) każdego członka rodziny;
- 2) oświadczenie o deklarowanych dochodach osiągniętych przez osoby podlegające przepisom o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne, zawierające informacje o:
 - a) wysokości dochodu,
 - b) wysokości należnych składek na ubezpieczenia społeczne,
 - c) wysokości należnych składek na ubezpieczenie zdrowotne,
 - d) wysokości i formie opłacanego podatku dochodowego,
 - e) wysokości dochodu po odliczeniu należnych składek i podatku;
- 3) zaświadczenia lub oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego:
 - a) zaświadczenie sądu opiekuńczego lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka,
 - b) prawomocne orzeczenie sądu orzekające rozwód lub separację,
 - c) orzeczenie sądu opiekuńczego o ustaleniu opiekuna prawnego dziecka,
 - d) inne dokumenty potwierdzające spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia wychowawczego będącego przedmiotem wniosku.

Wniosek i załączniki do wniosku mogą być składane drogą elektroniczną za pomocą systemu teleinformatycznego:

- 1) utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny;
- 2) udostępnianego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
- 3) banków krajowych świadczących usługi drogą elektroniczną spełniających wymogi określone w informacji zamieszczonej na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw rodziny po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji;

4) wskazanego w informacji, o której mowa w pkt 3.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ww. ustawy organ właściwy prowadzący postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego jest obowiązany do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji od organów podatkowych, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz rejestrów publicznych, danych lub informacji niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego.

Podczas kontroli analizie poddano losowo wybraną dokumentację 24 rodzin (zgodnie z przyjętymi założeniami dotyczącymi doboru próby na kontrole w 2017r.), którym w okresie od 1 kwietnia 2016r. do dnia kontroli, tj. 26 maja 2017r. wypłacono świadczenia wychowawcze.

Do wniosków osoby wnioskujące dołączały m. in.: akty urodzenia, świadectwa pracy, zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące wysokość innych dochodów, umowy o pracę, PITy. Ponadto zgodnie z art. 17 ust. 1 ww. ustawy Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbąszynku samodzielnie uzyskiwał i weryfikował od organów podatkowych, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz rejestrów publicznych, danych lub informacji niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego.

W trakcie kontroli ustalono, iż 24 skontrolowane decyzje wydane zostały w oparciu o kompletny wniosek. Zatem 100% skontrolowanych wniosków zawierało komplet wymaganych dokumentów niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego.

Miernik 2: Liczba decyzji przyznających świadczenie wychowawcze na właściwy okres w stosunku do liczby decyzji skontrolowanych.

W myśl art. 18 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci prawo do świadczenia wychowawczego ustalane jest na okres od 1 października do 30 września roku następnego. Jednakże zgodnie z art. 48 ww. ustawy pierwszy okres, na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego, rozpoczyna się dniem wejścia w życie ustawy (tj. 1 kwietnia 2016r.) i kończy się dnia 30 września 2017r.

Prawo do świadczenia ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu świadczeniowego, nie wcześniej niż od dnia odpowiednio urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką lub przysposobienia dziecka. Jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego uzależnionego od niepełnosprawności, prawo to ustala się, począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności. W przypadku gdy prawo do świadczenia wychowawczego uzależnione jest od niepełnosprawności dziecka, prawo do świadczenia wychowawczego ustala się na okres zasiłkowy, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W tym przypadku prawo do świadczenia wychowawczego ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia, nie dłużej jednak niż do końca okresu zasiłkowego.

W razie utraty dochodu prawo do świadczenia wychowawczego ustala się od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła utrata dochodu, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku. W przypadku gdy uzyskanie dochodu powoduje utratę prawa do świadczenia wychowawczego, świadczenie nie przysługuje od miesiąca następującego po pierwszym miesiącu od miesiąca, w którym dochód został osiągnięty.

W przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze wzywa pisemnie osobę ubiegającą się o świadczenie do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia. W przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

W przypadku gdy przyczyną niedostarczenia wymaganego dokumentu przez osobę składającą wniosek jest brak wydania dokumentu przez właściwą instytucję w ustawowo określonym w odrębnych przepisach terminie, świadczenie wychowawcze przysługuje, począwszy od miesiąca, w którym wniosek został złożony.

Na podstawie skontrolowanej dokumentacji dotyczącej przyznawania prawa do świadczeń wychowawczych stwierdzono, iż we wszystkich przypadkach świadczenia wychowawcze zostały przyznane na właściwy okres.

Zatem 100% kontrolowanych świadczeń przyznanych było prawidłowo.

Miernik 3: Czy decyzje przyznające świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko przyznane były dla osób spełniających kryterium dochodowe?

Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka w kwocie 500 zł na dzieci, które nie ukończyły 18. roku życia. W myśl art. 5 ust. 3 i 4 ww. ustawy świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800 zł netto lub 1.200 zł netto w rodzinach z dzieckiem niepełnosprawnym.

W przypadku ustalania prawa do świadczenia wychowawczego na okres od 1 kwietnia 2016r. do 30 września 2017r., rokiem kalendarzowym, z którego dochody stanowią podstawę ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, jest rok 2014. Prawo do świadczenia ustala się z uwzględnieniem określonych ustawą przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu.

W toku kontroli ustalono, iż w 8 przypadkach (spośród 24 rodzin skontrolowanych) przyznano świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko. I tak, w jednym przypadku dochód nie przekroczył 250 zł, w trzech przypadkach dochód nie przekroczył 550 zł oraz w czterech przypadkach nie przekroczył 800 zł. Zatem 100% skontrolowanych decyzji, przyznających świadczenie na pierwsze dziecko wydana była dla rodzin, które nie przekroczyły kryterium dochodowego.

Miernik 4: Czy w przypadku wypłacenia świadczenia wychowawczego w formie rzeczowej jednostka kontrolowana prowadziła postępowanie zgodnie z obowiązującymi przepisami?

W związku z tym, iż w Ośrodku Pomocy Społecznej w Zbąszynku w okresie objętym kontrolą nie dokonano zmiany formy wypłaty świadczeń wychowawczych z pieniężnej na rzeczową lub opłacenia usług, odstąpiono od oceny w przedmiotowym zakresie.

Za kryteria oceny posłużyły:

- legalność – w toku kontroli nie stwierdzono naruszenia przepisów prawa w zakresie przyznawania świadczeń wychowawczych;

- rzetelność – na podstawie skontrolowanej dokumentacji stwierdzono, iż kontrolowane zadanie było realizowane w sposób rzetelny. Świadczenia wychowawcze przyznawane i wypłacane były zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Na tym kontrolę zakończono. Dokonano wpisu do znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Zbąszynku książki kontroli pod pozycją nr 10.

Kontrola w zakresie zasadności przyznawania i wypłacania świadczeń wychowawczych w okresie od 1 kwietnia 2016r. do 26 maja 2017r. nie wykazała uchybień. Kontrolowane zadanie oceniono pozytywnie.

Wobec przedstawionej oceny dotyczącej realizacji zadań w zakresie objętym kontrolą, odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Robert Paluch
Wicewojewoda Lubuski

Otrzymują: Burmistrz Zbąszynka